

20.160959

INFORMATIENOTA

AAN DE RAAD

Zaakdossier: D00194962

Auteur	: C.F.A.W.M. van Heesch / A. Cornelissen
Afdeling	: Middelen / Publiekszaken
E-mail	: Claus.van.Heesch@uden.nl Arie.cornelissen@uden.nl
Port.	: H. Hellegers / F. van Lankvelt

Onderwerp

Terugblik op aanpak Coronacrisis (Covid 19) en de financiële gevolgen voor de gemeente Uden.

Kennisnemen van

De aanpak van de Coronacrisis tot nu toe en de inventarisatie van de financiële consequenties van de ondersteuningsmaatregelen als gevolg van de uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020. De gevolgen van deze crisis raken veel (beleids)terreinen van de gemeente Uden. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en aan de noodzakelijke (digitale) besluitvorming.

Inleiding

De Coronacrisis heeft een enorme impact op iedereen in Nederland, ook op de inwoners, organisaties en bedrijven in Uden. In deze informatienota geven wij op hoofdlijnen aan:

1. hoe de gemeente Uden met de gevolgen van de Corona-crisis is omgegaan en op welke wijze we geanticipeerd hebben om de veiligheid en leefbaarheid in onze gemeente op een acceptabel niveau te kunnen houden;
2. welke maatregelen we hebben getroffen die bijdragen aan verlichting/ontlasting van inwoners, organisaties en bedrijven en de financiële gevolgen van Covid 19 voor de gemeente Uden.

Voor iedereen heeft deze crisis consequenties en de gevolgen op economisch en sociaal-maatschappelijke terrein zijn groot. Het is een crisis die de veerkracht, dynamiek en creativiteit in onze gemeente flink op de proef stelt. Hoewel er voorzichtig licht aan de horizon van de gezondheidscrisis lijkt te zijn, is nog veel onzeker. Wat we wel weten: de impact is enorm.

Vanaf maart 2020 is ingezet om de crisis te beheersen, om hulp te bieden waar deze acuut nodig was en om de gevolgen van de crisis op de gemeente en onze gemeentelijke organisatie en financiën in beeld te brengen. En we hebben gewerkt aan een antwoord op de impact van deze crisis.

De wereld is inmiddels in de ban van de tweede golf van het corona virus. De gevolgen zijn niet of nauwelijks te overzien; niet op maatschappelijk vlak als ook niet op economisch vlak. Voor wat betreft de voorspellingen ten aanzien van de economie heeft het CPB 4 scenario's uitgewerkt. Naarmate de maatregelen strenger zijn en langer duren wordt de recessie dieper. Landelijk durft men hier geen harde uitspraken over te doen; ook voor ons als gemeente is dat niet mogelijk.

Wat we wel weten, zijn de financiële consequenties die we tot nu toe hebben gerealiseerd in 2020. Deze zijn verwerkt in de bestuursrapportage die in december in de gemeenteraad behandeld wordt.

Ook is er een grove risico inschatting gemaakt van mogelijke risico's die op ons af komen als gevolg van de coronacrisis. Bijlage 2 bevat per programma de omschrijving van de post/onderwerp met daarbij het mogelijke financiële risico.

Kernboodschap

- 1. Hoe is de gemeente Uden met de gevolgen van de Corona-crisis omgegaan en op welke wijze hebben we geanticipeerd om de veiligheid en leefbaarheid in onze gemeente op een acceptabel niveau te kunnen houden;*

1.1. Organisatie algemeen

Voor de aanpak van de Coronacrisis werkt de gemeente Uden sinds maart 2020 met een Gemeentelijk Beleidsteam (GBT). Hierin hebben zitting de burgemeester, gemeentesecretaris, adviseur/regisseur openbare orde en veiligheid en hoofd publiekszaken. Onderwerpen die in het GBT aan de orde komen zijn met name de landelijke, regionale en lokale Corona-actualiteiten. De doorvertaling van de regelmatig veranderende Coronaregels naar een lokale aanpak en de monitoring van de wijze waarop inwoners, organisaties en bedrijven zich aan de regels houden, heeft hoge prioriteit. In algemene zin wordt ook gezien hoe de gemeenschap de Coronacrisis ondergaat en waar mogelijk worden maatregelen getoetst of geïnitieerd. Met het college van burgemeester en wethouders wordt meegedacht over zaken die de leefbaarheid en het welbevinden van onze inwoners, organisatie en bedrijven bevorderen. Voor de beantwoording van de vragen van ondernemers en maatschappelijke instellingen is het projectteam Ondernemers en Corona opgericht. Dit is een multidisciplinair team dat belangen afweegt en individuele vragen omzet in algemene maatregelen die worden voorgesteld aan het college van burgemeester en wethouders (zie ook punt 2).

De organisatorische gevolgen van de pandemie worden besproken in het MT Corona, denk daarbij aan zaken als continuïteit van de bedrijfsvoering, ziektemeldingen en thuiswerken. Ook de uitvoering van besluiten van het GBT worden hier bewaakt.

1.2 Toezicht algemeen – samenwerking politie

De regering bepaalt welke regels van kracht zijn of worden. Over de juridische formalisering van de regels in regionale noodverordeningen en hoe de regels toegepast worden, vindt op regionaal niveau afstemming plaats in de veiligheidsregio's en het Veiligheidsberaad. In de Veiligheidsregio Brabant-Noord participeert de burgemeester.

Per 1 december 2020 treedt de Tijdelijke Wet maatregelen Corona in werking, die de noodverordeningen vervangt. Dan zal, als de besmettingscijfers dat toelaten, de minister ook meer vrijheden gaan beleggen op lokaal niveau en zal er meer aansluiting worden gezocht bij de reguliere structuren van democratische besluitvorming en verantwoording. U bent separaat geïnformeerd welke wijzigingen dit met zich meebrengt. Uiteraard houden wij u op de hoogte van ontwikkelingen.

Voor de indamming van het Corona-virus is een adequaat toezicht belangrijk gebleken. Naast ieders eigen verantwoordelijkheid als individu, als lid van een vereniging of eigenaar van een bedrijf, draagt een goed toezicht bij aan de naleving van de regels. In het verloop van de crisis zijn de regels regelmatig veranderd, omdat aansluiting moest worden gezocht bij de bestrijding van het Coronavirus. Andere doelgroepen, wijzigende maximaal toegestane groepsgroottes, strengere/soepelere regels; ook tijdvakken waarin regels van toepassing waren, veranderden. En ja, bij de bestrijding van het virus is ook sprake van voortschrijdend inzicht.

Het toezicht, dat in hoofdzaak wordt uitgevoerd door de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en politie – heeft zich hier continue en flexibel op aangepast. Over de wijze waarop het toezicht werd en wordt uitgeoefend (handhavingsstrategie) vindt afstemming plaats in de Veiligheidsregio. Afstemming over de samenwerking/handhaving tussen politie en gemeente, vindt plaats met de

politieleiding in het basisteam Maas en Leijgraaf. Voor effectief toezicht wordt in Uden doorgaans gekozen voor de gastvrije aanpak: eerst informeren, vervolgens waarschuwen en indien noodzakelijk beboeten. De laatste tijd wordt sneller beboet, als er sprake is van moedwillige overtreding van de regels is er geen pardon meer.

1.3. Toezicht specifiek

1.3.1. Evenementen

Ook in de gemeente Uden heeft het houden van evenementen onder druk gestaan. Ook de kermis is eerst uitgesteld en later afgelast. Lange tijd was/is het niet of beperkt mogelijk om evenementen te organiseren en moesten strikte voorwaarden in de evenementenvergunningen worden opgenomen. Waar nodig is vanuit de gemeente proactief overleg gevoerd met evenementenorganisatoren om hen vroegtijdig te informeren over de beperkende maatregelen. Toezicht is gepleegd door aan de voorkant overleg te voeren met organisatoren en tijdens de –spaarzame– evenementen zelf.

1.3.2. Horeca/detailhandel/op publiek gerichte ondernemingen

De horeca heeft onder meer te maken (gehad) met verplichte sluiting en maximering van bezoekers binnen en/of buiten. Ditzelfde geldt voor bijvoorbeeld theaters, bioscopen, gamecentra, attractieparken. De detailhandel is weliswaar grotendeels opengebleven, maar ook hier vergde de naleving van met name de 1,5 meter-regel een stevige inspanning. Het gepleegde toezicht levert het beeld op dat men zich vrij goed aan de regels probeerde en probeert te houden. Voor de ondernemers leverde de verantwoordelijkheid die zij hadden een extra belasting op. Waar nodig heeft afstemming met de branche plaatsgevonden.

1.3.3. Jeugd

Ook voor de jeugd is de Corona-crisis ingrijpend (geweest). Professionals constateren dat door de sterke afname van de vermaak-mogelijkheden, meer jongeren elkaar op andere manieren ontmoeten. Dit heeft ook geleid tot een lichte toename van overlast in de gemeente Uden. Over het algemeen is deze overlast echter beperkt gebleven en beheersbaar. Een adequate samenwerking tussen jeugdwerk, jeugdagent en boa's is hierin belangrijk (geweest).

1.3.4. MFA's en (sport-)verenigingen

De multifunctionele accommodaties hebben eveneens te maken gehad met de Coronaregels. Het feit dat deze instellingen werken met veel vrijwilligers, is een extra factor ingeval van besmettingen en quarantaine-afspraken. Dit geldt ook voor de sportverenigingen en andere stichtingen en verenigingen, bijvoorbeeld muziekgezelschappen. Daarvoor geldt dat zij na iedere persconferentie uitgebreid op de hoogte zijn gesteld van de dan geldende maatregelen. Dit gebeurde via diverse mediakanalen en daarnaast zijn vragen met prioriteit opgepakt. Tevens zijn met de partijen in het lokale sport- en cultuurveld voorlichtingsbijeenkomsten gehouden om te sparren en informatie uit te wisselen over een goede naleving van de Coronaregels.

1.4. Vuurwerk

De regering heeft onlangs besloten een landelijk verbod in te voeren op het verkopen en afsteken van vuurwerk tijdens en voorafgaand aan de komende jaarwisseling. Over de handhaving van dit verbod vindt afstemming plaats met de politie en de BOA-coördinatoren binnen Maas en Leijgraaf. Uiteraard worden de landelijke ontwikkelingen op de voet gevolgd, ook ten aanzien van het carbid schieten.

1.5 Prioritering

De bestrijding van de Corona-crisis kostte en kost een grote gezamenlijke inspanning. Vanzelfsprekend had en heeft dit topprioriteit. Het ligt voor de hand dat ook op het terrein van

openbare orde en veiligheid/leefbaarheid veel energie en capaciteit hierin gestoken is. Dit heeft onvermijdelijk geleid tot het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten. Op het terrein van openbare orde en veiligheid/leefbaarheid, betekent dit dat onderdelen van het door de raad vastgestelde Integraal Veiligheidsplan (IVP) niet tot uitvoering zijn gekomen of uitgesteld moesten worden. Normaal gesproken zou u daarover tijdens een inmiddels gebruikelijke Veiligheidsavond worden geïnformeerd. Nu de Corona-regels een dergelijke avond niet mogelijk maken, wordt u daarover separaat schriftelijk op de hoogte gesteld.

2. Maatregelen die hebben bijgedragen aan verlichting/ontlasting van inwoners, organisaties en bedrijven en de financiële gevolgen van Covid 19 voor de gemeente Uden

In de wijze van toezicht –met in achtneming van landelijke en regionale kaders en afspraken – is daar waar mogelijk en nodig rekening gehouden met de balans tussen de belangen van de betrokken partijen en door de Coronaregels beoogde optimale volksgezondheid.

Daarnaast is met een aantal concrete maatregelen (financieel) tegemoetgekomen aan deze partijen c.q. is op enige wijze gezorgd voor verlichting of ontlasting.

Het hiervoor opgerichte projectteam Ondernemers en Corona heeft contact met de betrokken partijen.

In bijlage 1 is een overzicht gemaakt van de mogelijke financiële gevolgen van COVID-19 voor de gemeente Uden over het jaar 2020. In het overzicht staan alleen de effecten die betrekking hebben op onze gemeentefinanciën. Het overzicht gaat in op de algemene maatregelen die eerder dit jaar getroffen zijn, de meldingen in de financiële afwijkingenrapportages en risico's.

Algemene maatregelen COVID-19 (Coronafonds)

Op 12 mei 2020 en 7 juli 2020 hebben wij besloten tot aanvullende maatregelen (bijlage 2; Algemene maatregelen COVID-19; Coronafonds) die de economische en maatschappelijke effecten van de coronacrisis voor verschillende doelgroepen verzachten. Deze maatregelen zijn mede tot stand gekomen naar aanleiding van vragen en verzoeken die zijn ontvangen van ondernemers, instellingen en brancheverenigingen. Hiermee is een bedrag gemoeid van ongeveer € 400.000.

Financiële effecten afwijkingenrapportages

Bij de behandeling van de begrotingsnotitie 2021 (onderdeel daarvan is de eerste afwijkingenrapportage 2020) op 25 juni 2020 hebben wij u geïnformeerd over de eerste zichtbare financiële gevolgen van COVID-19 op de parkeerinkomsten. Tot juni 2020 ging dit om een bedrag van € 400.000. Wij monitoren de financiële gevolgen continue en hebben ten behoeve van de tweede afwijkingenrapportage (bestuursrapportage 2020) de financiële gevolgen geactualiseerd. Deze actualisatie laat zien dat de verwachte financiële gevolgen voor het jaar 2020 zijn toegenomen met een bedrag van € 1.378.000 negatief.

De toename is met name veroorzaakt door lagere parkeerinkomsten vanaf juni 2020, de kermis in Uden die geen doorgang heeft gevonden en de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven als gevolg van de coronamaatregelen. Daarnaast is meer afval ingezameld, zijn de openingstijden van de milieustraat verruimd en zijn er verkeersregelaars ingezet waardoor de kosten zijn gestegen. In totaal op basis van de eerste en tweede afwijkingenrapportage, zoals opgenomen in bijlage 1, gaat het om een bedrag van € 1.778.000 in 2020.

Inmiddels is duidelijk dat de gemeente een vergoeding (compensatie) van het Rijk tegemoet kan zien. In de septembercirculaire is een corona-steunpakket (inclusief budget) voor Uden toegelicht (€ 1.252.000 in 2020 en € 358.000 in 2021).

Risico inschatting COVID-19

De gevreesde tweede golf is een feit. De maatregelen door het Rijk worden weer verder aangescherpt. Zowel de maatschappelijke als economische impact is enorm. Dit is een unieke situatie die zich nog nooit heeft voorgedaan. Het is daarom ook erg lastig om een goede inschatting te maken wat de risico's met financiële impact hiervan zijn. In de loop van de tijd zal duidelijk worden wat de gevolgen van een mogelijke recessie voor de gemeentebegroting zijn.

Op basis van wat we nu weten is er een eerste aanzet gemaakt met de inschatting van de risico's. Dit is een grove inschatting met de kanttekening dat als er landelijk geen goed inzicht is in de risico's wij als gemeente Uden ook niet de illusie hebben dat wij het risico wel nauwkeurig kunnen bepalen.

Vooralsnog wordt het risico als gevolg van COVID19 effecten voor de gemeente Uden ingeschat op € 1.000.000 wat opgenomen is in de begroting 2021.

Daarnaast hebben we de reguliere risico's (het totaal) van onze gemeente geschat op circa € 19 mln. De weerstandscapaciteit van onze organisatie bedraagt circa € 59 mln. Dat resulteert in een weerstandsratio van ruim 3. Dit betekent dat wij prima in staat zijn om incidentele COVID-19 gerelateerde financiële tegenvallers op te vangen.

Communicatie

N.v.t.

Vervolg

Afhankelijk van de duur van de coronacrisis worden het college en de Gemeenteraad per kwartaal geïnformeerd.

Bijlagen

1. Inventarisatie financiële gevolgen COVID-19 (20.160302)
2. Algemene maatregelen COVID-19 (Coronafonds) (20.160306)

Uden, 8 december 2020

Burgemeester en wethouders van Uden

de secretaris

de burgemeester

drs. D. van Deurzen

drs. H.A.G. Hellegers